

Kyberšikana je už od 1. júla trestný čin. Ako pred ňou ochrániť deti?

Silnejúci fenomén internetu a sociálnych sietí spôsobil nárast kyberšikany a poškodzovania dobrého mena na internete. Zasielanie útočných mailov, vytváranie dehonestujúcich stránok a blogov, zverejňovanie fotiek a videí s cieľom poškodiť inej osobe, či ohováranie v diskusných fórach. Úplne najzraniteľnejšie sú v tomto prípade deti, u ktorých zanecháva kyberšikana značné emocionálne rany. Na situáciu už zareagoval aj parlament, ktorý s účinnosťou od 1. júla schválil novelu trestného zákona – tá definuje kybernetickú šikanu ako trestný čin, za ktorý môže hroziť páchateľovi 3 až 6 rokov za mrežami. Ponúkame informácie o tom, ako zistiť, že Vaše dieťa niekto šikanuje cez internet a čo robiť, ak sa tak deje.

S nástupom digitálnych technológií sa prípady zraňovania či zosmiešňovania presunuli do virtuálneho sveta najmä u tínedžerov. Detskí psychológovia dokonca upozorňujú, že na internete dokážu byť deti krutejšie ako v reálnom živote. Potvrdzujú to aj štatistiky UNIQA. „Šikana cez internet sa deje najčastejšie cez hanlivé komentáre k fotografiám, zastrašovanie a vydieranie cez správy či neoprávnené zverejňovanie intímnych fotografií či videí na internete, ďalej je to kradnutie identity či posielania správ z falošného profilu, tvorby posmešných stránok o šikanovanej osobe ale aj vytváranie skupín na sociálnych sieťach proti šikanovanej osobe,“ vysvetľuje Róbert Koch z oddelenia poistenia majetku UNIQA.

Ako zistiť, že dieťa je obeťou kybernetickej šikany

Takéto útoky môžu na psychike dieťaťa nechať vážne následky, niektoré prípady zo sveta dokonca skončili až samovraždou. „Podľa slovenských štatistík sa šikanovanie týka 5,9% žiakov a študentov. Toto číslo však môže byť skreslené, pretože šlo o anonymný výskum a podľa toho istého výskumu len 8,9% zo šikanovaných, teda MENEJ AKO KAŽDÝ DESIATY, povedal o šikanovaní niekomu dospelému,“ hovorí profesionálna koučka Inka Grohoľová. Situáciu navyše zhoršila pandémia a skutočnosť, že deti boli dlho doma odkázané na online svet.

Ako môže rodič zistiť, že jeho dieťa niekto šikanuje cez internet? „Obeť sa postupne začne vyhýbať škole, častejšie bude „unikat“ do choroby, môže mať zhoršený prospech, zmenené správanie. Psychické trápenie je nepretržité, pretože na rozdiel od fyzického šikanovania v škole, pred sociálnymi sieťami niet nikde úniku. To vytvára neustály stres, ktorý sa podpisuje na duševnom zdraví, môžu vzniknúť úzkostné stavy, strach, depresie. Najhorším dôsledkom môžu byť pokusy o samovraždu, ktoré sa, žiaľ, často skutočne končia smrťou,“ varuje Inka Grohoľová.

Podľa nej však netreba zabúdať ani na páchateľov kyberšikany. Mnohokrát si neuvedomujú závažnosť toho, čoho sa dopúšťajú. „Niekedy sa sami cítia byť obeťou, chcú sa obeti za niečo pomstiť. Niekedy majú sami strach zo šikanovania a tak sa radšej pridajú k páchateľom. Tí, ktorí šikanujú, spravidla sami potrebujú pomoc a podporu,“ vysvetľuje I. Grohoľová.

Čo robiť, ak sa stanete obeťou kyberšikany

Ak zistíte, že Vaše dieťa niečo šikanuje, odborníci radia situáciu riešiť okamžite. „*Nenúťte dieťa, aby si to „vyriešilo samé“, ale zasiahnite. Uschovajte si čo najviac dôkazov, riešte situáciu v škole a navštívte školského psychológa, poraďte sa o obrane, náprave vzťahov, ošetrovaní vzniknutých psychických zranení. Vyslovte svojmu dieťaťu podporu a ubezpečte ho, že sa na vás môže spoľahnúť v každej situácii,*“ radí I. Grohoľová.

To, že kyberšikana sa stala skutočným strašiakom dokazuje aj prieskum UNIQA poisťovne. Podľa neho až 90% ľudí nevie, ako sa v takomto prípade brániť. Pomoc a právnu asistenciu pritom kryje kyberpoistenie. „*Ak niekto bude na internete šikanovať Vás alebo Vaše dieťa, treba zavolať na asistenčnú službu a prípad nahlásiť, poisťovňa zabezpečí odstránenie alebo vytesnenie takýchto informácií z internetu. Takisto máte nárok na právne zastúpenie a úhradu s tým súvisiacich nákladov. Naše skúsenosti hovoria, že právnici poisťovne bývajú veľmi efektívni pri riešení takýchto citlivých sporov. Poisťovňa v takomto prípade zabezpečí mazanie útočných či dehonestujúcich správ, blokovanie profilu útočníka a poskytuje tiež ďalšiu právnu a IT asistenciu,*“ radí Róbert Koch z UNIQA.

Kyberpoistenie kryje nielen kyberšikanu, ale ide o komplexnú ochranu pred poškodzovaním online povesti. Toto pripoistenie sa vzťahuje tiež na odcudzenie fotografií z mobilu a na ich zverejnenie, pokiaľ k ich odcudzeniu dôjde z dôvodov zneužitia identity poisteného, prípadne pokiaľ zverejnením dôjde k poškodeniu online povesti klienta. Za poškodenie on-line povesti sa považuje: ohováranie, urážka a nezákonné vyzradenie informácií o súkromnom živote. „*V prípade poškodenia on-line povesti alebo ak sa stanete obeťou kyberšikany, poisťovňa sa snaží v prvom rade o tzv. „Cleaning“ - odstránenie nepravdivých a poškodzujúcich informácií, prípadne tzv. „Flooding“ - vytlačenie takýchto informácií z predných miest vyhľadávačov. Máte tiež nárok na úhradu právnych krokov voči osobe, ktorá negatívne informácie o poistenom zverejnila ako aj voči vydavateľovi alebo web hostingovej službe, na stránkach ktorej boli negatívne informácie o poistenom zverejnené,*“ vysvetľuje R.Koch z UNIQA poisťovne.

Ako predchádzať kyberšikane?

Odborníci radia, aby rodičia so svojimi deťmi neustále komunikovali a diskutovali aj o nástrahách online sveta. Mali by deti poučiť, aby o sebe nezverejňovali žiadne citlivé informácie, fotky či videá. Lahko sa totiž môže stať, že ich niekto môže (hoci neoprávnene) šíriť ďalej. Výbornou prevenciou je tiež stať sa súčasťou ich online sveta – byť ich priateľom na sociálnych sieťach, sledovať, koľko času trávia na internete a s kým. V súčasnosti už dokonca existujú aplikácie, vďaka ktorým môžu mať rodičia nad virtuálnym svetom ich detí významnú kontrolu.